

Nr 195.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa tillbyggnadsarbeten å allmänna barnbördshuset i Stockholm; given Stockholms slott den 16 mars 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Olsson, anför härefter:

I en den 30 maj 1919 dagtecknad, till universitetskanslern ställd skrivelse framhöll lärarkollegiet vid karolinska institutet det verkliga

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 158 häft. (Nr 195.)

1

Ang. vissa
tillbyggnads-
arbeten å

allmänna
barnbörds-
huset i
Stockholm.

nödläge beträffande lokaler, uti vilket de oftalmiatrika och gynekologiska klinikerna vid serafimerlasarettet befunno sig, och angav, att detta skulle kunna avhjälpas, om den gynekologiska kliniken kunde förflyttas från lasarettet och den oftalmiatrika kliniken finge disponera även dess utrymme.

Sedan kanslern anmodat direktionen över allmänna barnbörds-
huset att till kanslern avgiva yttrande, huruvida direktionen kunde vid barnbördshuset bereda plats för en gynekologisk avdelning, ävensom att, därest möjlighet härtill funnes, vidtaga i sådant avseende nödiga åtgärder, avgav direktionen i skrivelse till Kungl. Maj:t av den 25 oktober 1919 förslag till till- och ombyggnad av allmänna barnbördshuset, varigenom nyssnämnda önskemål skulle kunna förverkligas.

Direktionen framhöll därvid, att förläggandet till allmänna barnbördshuset av en gynekologisk klinik även för barnbördshuset skulle medföra synnerligen stora fördelar såväl för undervisningen som för sjukvården, emedan direktor-överläkaren då icke skulle behöva dela sin tid emellan barnbördshuset och den under hans ledning ställda gynekologiska kliniken vid det från barnbördshuset avlägset belägna serafimerlasarettet. Direktionen framhöll därjämte, att ur barnbördshusets synpunkt det vore mycket önskvärt, att dit för-lades även en avdelning för patienter, som ställde större fordringar på komfort än den, som kunde erbjudas på så kallad allmän sal, på det att direktor-överläkaren skulle kunna å barnbördshuset vårda även sina privata patienter och slippa sköta dem å olika privatanstalter ute i staden. På detta sätt skulle barnbördshuset bli ett avslutat helt, där undervisning och sjukvård kunde lämnas i fråga om alla de sjukdomar, som falla under det medicinska specialfacket obstetrik och gynekologi. För att direktor-överläkaren skulle kunna helt ägna sig åt tillsynen och ledningen av barnbörds-
huset ansåg direktionen dock de föreslagna åtgärderna ej alldeles tillfyllest, utan betonade med styrka behovet av att invid anstalten för honom uppfördes en bostad. Slutligen framhöll direktionen, att vid barnbördshusets första planläggning vissa fel blivit begångna, vilka i avsevärd grad inverkade störande på arbetet inom sjukhuset och därför borde avhjälpas. Direktionens förslag till till- och ombyggnad av barnbördshuset omfattade sålunda följande huvudpunkter: en allmän gynekologisk avdelning, en avdelning för så kallade privat-

patienter, avsedd för såväl gynekologiska patienter som för förlossningsfall, vissa ombyggnads- och ändringsarbeten och slutligen en bostad för direktorn-överläkaren.

Efter det vederbörande myndigheter — karolinska institutets lärarkollegium, universitetskanslern, justitiekanslern, medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen — avgivit infordrade yttranden i ärendet och samtliga tillstyrkt direktionens förslag i dess helhet, framlade Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1921 års riksdag förslag i ämnet, därvid under viss angiven förutsättning äskades för ändamålet erforderliga medel.

Riksdagen vitsordade behovet av de utav direktionen föreslagna anordningarna, men ansåg sig böra avslå Kungl. Maj:ts förslag med hänsyn till de rådande höga byggnadskostnaderna. Emellertid anvisade samma års riksdag erforderliga medel för förvärvande för statens räkning av den barnbördshuset tillhöriga tomten i kvarteret Murmästaren i Stockholm, och sattes direktionen härigenom i tillfälle att till fullo återbetala till statsverket de medel, som 1909 års riksdag anvisat för uppförande av barnbördshuset. Den behållna köpeskillingen, i runt tal 400,000 kronor, förutsatte riksdagen skulle reserveras för den till- och ombyggnad, till vilken riksdagen år 1921 icke ansett sig kunna bevilja medel.

Barnbördshusets byggnadsfråga kom snart därefter i ett nytt läge därigenom, att sjukhuset den 24 november 1921 av direktören H. Asch erhöll ett belopp av 100,000 kronor för att därför uppföra en bostad för direktorn-överläkaren. Genom denna frikostiga gåva uppfylldes, utan att statsmedel härför behövde begäras, ett av de ovannämnda för barnbördshuset betydelsefulla önskemålen. Då emellertid barnbördshuset icke kunde fullt utnyttja fördelen av att direktorn-överläkaren bodde invid anstalten, om han alltjämt tvingades att varje dag under längre tid sköta undervisning och sjukvård å serafimerlasarettets gynekologiska klinik, och då direktionen ansåg sannolikt, att det statsfinansiella läget inom en tämligen lång framtid icke skulle medgiva beviljande av medel, som för barnbördshusets ombyggande enligt den plan, som förelades 1921 års riksdag, vore nödvändiga, ingick direktionen den 20 december 1921 till Kungl. Maj:t med en skrivelse, i vilken föreslogs byggnadsfrågans lösande efter en delvis ny plan, vilken gick ut på att direktionen skulle erhålla tillstånd dels att bygga för den behållna köpeskillingen eller

de 400,000 kronor, som genom riksdagens beslut från 1922 års ingång stode till dess förfogande, dels att uppföra en bostad för direktorn-överläkaren för de därtill donerade medlen. Den huvudsakliga skillnaden mellan den nya och den föregående planen låg däri, att man nu avstod från ett förut tilltänkt inköp av den Benedickska asylen och dess ganska kostbara ombyggnad till en gynekologisk klinik och istället förlade den nya gynekologiska avdelningen till den plats, som förut avsetts för asylen, d. v. s. till den nuvarande bostadsvåningen för de tjänstgörande kandidaterna, belägen omedelbart ovanför vårdavdelningarna för de förlösta kvinnorna. Härigenom och genom att vidtaga en del mindre förenklingar lyckades det direktionen att framlägga ett förslag till till- och ombyggnad av barnbördshuset, vilket kunde helt bekostas av barnbördshusets egna medel, utan något som helst anlitage av statsmedel.

Denna direktionens skrivelse föranledde Kungl. Maj:t att i proposition (nr 65) till 1922 års riksdag framlägga förslag i ämnet i överensstämmelse med direktionens förslag. Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts framställning.

I skrivelse den 6 mars 1923 har nu barnbördshusets direktion berört en återstående ännu olöst del av dess byggnadsfråga. Direktionen yttrar härom:

De genom 1922 års riksdags beslut medgivna byggnadsarbetena påbörjades i november 1922 och hava nu fortskridit så långt, att samtliga ny- och tillbyggnader stå under tak. Enligt med entreprenadfirmorna avslutade kontrakt skola de nya bostadslokalerna för de tjänstgörande kandidaterna och personalen samt för maskinfolket vara färdiga att tagas i bruk den 1 juli 1923, varefter omändringsarbetena inom barnbördshusets nuvarande lokaler skola taga sin början.

Genom det nu under arbete varande förslaget har direktionen i huvudsak kunnat förverkliga sina önskemål beträffande barnbördshusets utveckling till en fullständig kvinnoklinik, där till vård kunna mottagas sjuka havande kvinnor, förlossningsfall, prematura eller sjuka spädbarn och kvinnor, lidande av sjukdomar i underlivsorganen. I ett, men enligt direktionens mening betydelsefullt avseende förblir barnbördshuset emellertid även efter nu beslutade arbetens genomförande ofullständigt. Anstalten saknar en avdelning för sådana patienter, som av det ena eller andra skälet icke vilja intagas å allmän sal utan önska mot en högre avgift erhålla vård å en avdelning med hel- eller halvskilda rum.

Å serafimerlasarettets gynekologiska klinik funnos från början även dylika rum men dessa hava under många år ej kunnat användas för sitt ändamål, då bristen på allmänna salsplatser varit allt för stor. I det förslag att till barnbördshuset flytta denna gynekologiska klinik, som förelades 1921 års riksdag, funnos förutom allmänna salsplatser även en särskild avdelning med enskilda och halv-

enskilda rum. I det reducerade förslag, som enligt beslut av 1922 års riksdag nu håller på att utföras, har den gynekologiska avdelningen blivit så mycket mindre, 42 platser i stället för 58, att direktionen ansett sig behöva alla platserna, oavsett om de äro förlagda till större salar eller mindre rum, för allmänna salspatienter.

En avdelning med hel- och halvenskilda rum är emellertid ur flera synpunkter mycket välbehöfvig. Barnbördshuset har redan nu ständiga förfrågningar angående intagning från patienter, som icke kunna vårdas i hemmen och skulle vilja intagas å enskilda rum men icke kunna betala de dyra avgifterna härför å de privata sjukhusen och förlossningshemmen. Detta blir med all säkerhet i än högre grad fallet, då vid anstalten snart finnes även en gynekologisk avdelning, där det kan meddelas såväl operativ behandling som ock den beträffande de kvinnliga underlivsorganens sjukdomar allt oftare förekommande röntgenbehandlingen. Särskilt för sistnämnda fall erbjuder det för närvarande mycket stora svårigheter att erhålla sjukhusplatser, då å våra allmänna sjukhus i samband med röntgeninstitutet icke finnas anordnade några vårdavdelningar. Funnes en avdelning av oförmälda slag kunde direktionen dessutom förverkliga sitt förut flera gånger framhållna önskemål att helt binda direktor-överläkaren vid anstalten. Han kunde nämligen å en sådan avdelning till vård emottaga även de patienter, som sökte honom personligen, och han behövde på så sätt icke hava någon praktik utanför barnbördshuset, en anordning, som numera överallt torde eftersträvas.

Under sådana förhållanden har direktionen tagit under förnyat övervägande möjligheten att inrätta en sådan avdelning. Den ursprungliga planen, att för ändamålet inköpa och tillbygga asylbyggnaden, vilken även uti 1922 års förslag framhålles såsom den framtida utvecklingslinjen, ställer sig såsom redan är omnämnt ganska dyrbar. Denna väg torde fördenskull icke för närvarande och sannolikt ej på länge vara framkomlig; direktionen har därför ansett sig böra låta asylverksamheten fortsättas uti den Benedickska asylen tillhöriga byggnaden och lämna de i samband med dess förvärvande för statsverket stående utvecklingsmöjligheterna åt framtiden. I stället har direktionen med biträde av arkitekten E. Stenhammar utarbetat ett vida billigare, men dock tillfredsställande förslag till nu åsyftad avdelning. Detta går ut på, att barnbördshusets norra flygel, som förut innehåller de bägge stora avdelningarna för förlösta och den nya gynekologiska avdelningen, skulle påbyggas med en våning, varigenom skulle erhållas en avdelning med 24 platser jämte alla dithörande bilokaler, såsom framgår av bifogade ritningar.

Uppförandet av en sådan avdelning medför emellertid, att personalen måste utökas och värmecentralen förstoras. Köks- och tvättavdelningarna äro däremot fullt tillräckliga för även en avsevärt större utökning av barnbördshuset än den nu föreslagna.

För den nya avdelningens drift måste givetvis anställas ny personal och därjämte måste å köks- och tvättavdelningarna anställas sammanlagt tre nya biträden, vilket kräver inrättandet av nya personalbostäder. Bostadsförhållandena för den nuvarande personalen lämna emellertid ej så litet övrigt att önska. Enligt förslaget till 1921 års riksdag skulle en avsevärd förändring till det bättre hava åstadkommits uti detta missförhållande. Genom den reduktion av detta för-

slag, som 1922 måste äga rum, blevo emellertid dessa förbättringar delvis ointetgjorda, varför direktionen ansett sig böra föreslå, att personalbostäder inrättas uti något större omfattning, än som är absolut nödvändigt för beredande av bostäder åt de nytillkommande arbetskrafterna. Personalen bor nu för trångt och det finnes intet reservrum att använda, om ett sjukdomsfall nödvändiggör ett tillfälligt inkallande av extra personal. En än mer framträdande brist beträffande bostadsförhållandena är den, att barnbördshuset helt saknar särskilda, avsidens belägna sovrum för dem, som vakat under natten.

Dessa måste nu sova i sina vanliga bostadsrum med påföljd, antingen att de bli störda av kamraterna, som äro i dagstjänst, eller att dessa senare måste helt avstå från att under en ledig stund på dagen begagna sitt rum.

Dessa missförhållanden skulle kunna för jämförelsevis liten kostnad afhjälpas, om trenne vindsutrymmen inreddes till bostadsrum. Å bägge sidor om norra flygeln, alltså den som föreslås bliva påbyggd, finnas tvenne tornbyggnader. Dessa måste i händelse detta förslag kommer till utförande något höjas och i dessa vinnas därigenom så stora vindsutrymmen, att i vardera kan erhållas 5 goda bostadsrum. De i det nordöstra tornet, vilket även inrymmer huvudtrappan och hissen, äro avsedda till bostadsrum. De i nordvästra tornet, som ligger tyst och avskilt, äro avsedda uteslutande till sovrum för vakpersonalen, vilken därjämte även skulle hava vanliga bostadsrum. Dessutom kan i den höga och förändamålet synnerligen lämpliga vinden i asylbyggnaden inredas, som av ritningarna framgår, 10 dubbelrum jämte bilokaler. Sistnämnda anordning skulle dessutom medföra den fördelen, att den för sitt ändamål allt för stora asylbyggnaden nu toges fullständigt i bruk, vilket hittills aldrig ägt rum. För asylens verksamhet skulle detta på intet sätt innebära någon olägenhet, då vindsutrymmet aldrig använts och asylens bägge inredda våningar äro fullt tillräckliga för såväl asylens själv som för barnbördshusets dit förlagda spädbarnsavdelning. Den föreslagna anordningen skulle dessutom för asylens medföra en viss inkomst, då barnbördshuset givetvis borde erlagga hyra för de rum, som av dess personal begagnades.

Barnbördshusets värmecentral skall enligt det av riksdagen godkända förslaget, som för närvarande håller på att utföras, utökas på så sätt, att en av de befintliga tre ångpannorna utbytes mot en varmvattenpanna av hög effektivitet. Detta är tillräckligt för den nu beslutade till- och ombyggnaden. Den här föreslagna tillbyggnaden nödvändiggör emellertid en ytterligare utökning, vilken enligt ingenjör Hugo Theorell bäst erhålles genom att ännu en ångpanna utbytes mot en ny av högre effektivitet. Genom en sådan anordning skulle dessutom för barnbördshuset i dess helhet vinnas en fördel. Sistnämnda nya panna skulle nämligen utöka centralens prestationsförmåga avsevärt utöver vad som kräves för att uppvärma nu föreslagna nya avdelningar, vilket för barnbördshuset vore en avgjord fördel, då den hittills beslutade utökningen för sitt ändamål enligt ingenjör Theorell måste betecknas om ock ej såsom otillräcklig, så dock i varje fall knapp.

Av ovanstående torde framgå, att genom här föreslagna till- och ombyggnader skulle tillföras barnbördshuset mycket betydande fördelar, främst att sjukhuset därigenom bleve en fullständig kvinnoklinik, vidare att personalens bostadsförhållanden bleve avsevärt förbättrade och slutligen att värmecentralens prestationsförmåga utökades.

Klart torde emellertid vara, att dessa byggnadsarbeten, om de överhuvud skola komma till stånd, böra utföras i samband med dem, som under sommaren och hösten 1923 ändock skola utföras vid anstalten. Man har därvid att beakta så väl kostnaderna som önskvärdheten att så litet som möjligt störa sjukvården vid barnbördshuset. Det säger sig självt, att, då tredje våningen av norra flygeln nu skall fullständigt ombyggas, uppförandet av en fjärde våning där ställer sig vida billigare om det sker i samband med förstnämnda arbete, och för barnbördshusets drift blir det helt naturligt vida mindre störande, att alla ändringsarbeten göras på en gång. Även är det klart att det är fördelaktigare att samtidigt och under sommaren utföra förändringarna å värmecentralen än att göra detta vid olika tider.

De kostnader, dessa arbeten skulle draga, äro emellertid, som av bifogade kostnadsberäkning framgår, ganska avsevärda. Direktionen vågar icke — för att vara fullkomligt säker på att ej hava räknat för lågt — beräkna dem sammanlagda till lägre än 250,000 kronor.

Hur utomordentligt betydelsefullt direktionen än anser det för barnbördshuset vara att nu få till stånd ovan omförmälda tillbyggnader, skulle direktionen dock icke trott sig böra inför Kungl. Maj:t framlägga detta förslag, om det för sitt förverkligande med nödvändighet krävt anlåtande av statsmedel. Direktionen förstår till fullo och beaktar de stora svårigheter, det statsfinansiella läget nu och sannolikt för avsevärd tid framåt bereder statsmakterna. Då direktionen det oaktat vågar framlägga förslaget, beror detta därpå att den anser sig kunna, utan att anlita statsmedel, utföra här ifrågasatta arbeten, om Kungl. Maj:t tillåter direktionen att upptaga ett lån till för ändamålet erforderligt belopp, vilket lån direktionen skulle förränta och amortera med inkomsterna från den nya avdelningen. Direktionen vill framhålla, att det nuvarande barnbördshuset, som är Sveriges utan jämförelse största obstetriska undervisningsanstalt, tillkommit utan anlåtande av statsmedel i annat avseende, än att det lån, 1909 års riksdag beviljade direktionen för dess uppförande, varit räntefritt. Om erläggande av ränta kunde emellertid redan av det skäl icke vara tal, att vården å barnbördshuset varit kostnadsfri. Beträffande den nu ifrågavarande avdelningen råda såsom ovan framhållits särskilda förhållanden. Det synes direktionen rimligt och torde överensstämma med vanligt bruk, att avgifterna för begagnande av sådana sjukhusplatser sättas så mycket högre än dem å allmän sal, att de motsvara självkostnaden och under alla omständigheter minst täcka merkostnaden, som betingas av de ökade förmånerna. Det ligger nära till hands att de patienter, som önska vårdas å en avdelning, där särskilda förmåner erbjudas, få själva vidkännas kostnaderna ej blott för den dyrbarare driften, utan ock för de större anläggningskostnaderna, som en sådan avdelning betingar. Denna senare ökning uti vårdkostnaden blir för övrigt vida mindre, än man skulle kunna tro. Till stöd härför vill direktionen anföra följande.

Direktionen har genom sin direktor rådgjort med pensionsstyrelsens chef, generaldirektör A. af Jochnick, vilken efter en konferens med pensionsfondens fullmäktige meddelat, att han ansåge sannolikhet förefinnas, att direktionen skulle kunna från fonden, på vissa villkor, till vilka direktionen nedan återkommer, er-

hålla det behöfliga lånet. Angående räntan kunde givetvis direktionen icke erhålla bestämt svar, men har räknat med 4,5 % såsom den gynnsammaste och med 5 % som den ogynnsammaste.

Under förutsättning, att kostnaderna uppgingo till 250,000 kronor och att amorteringstiden beräknades till 40 år, skulle den årliga annuiteten enligt uppgift från pensionsstyrelsen bliva efter 4,5 % ränta 13,585 kronor 78 öre och efter 5 % ränta 14,569 kronor 55 öre.

Den föreslagna avdelningen skulle hava 24 vårdplatser. Om man beräknar 300 vård dagar per plats, något som i detta fallet måste anses som försiktigt, då vårdbehovet är synnerligen stort, erhållas 7,200 vård dagar om året. För att dessa vård dagar skola inbringa ovanstående årliga annuiteter, skulle alltså per dag behöva uttaxeras respektive 1 krona 88 öre och 2 kronor 2 öre.

Enligt verkställda beräkningar skulle patienterna å denna avdelning betinga en merkostnad per underhållsdag utöver de å allmän sal av 3 kronor. Då kostnaden för underhållsdag å allmän sal för närvarande är 7 kronor 50 öre, skulle alltså motsvarande kostnad för dem å den ifrågavarande avdelningen bliva 10 kronor 50 öre och med amorteringstillägget 12 kronor 38 öre respektive 12 kronor 52 öre. Dessa kostnader äro beräknade per vård dag, oavsett om patienten vårdades på hel- eller halvskilt rum, men böra givetvis fördelas, så att de på helskilt betala något mer och de på halvskilt, något mindre. Avgifter till sådana belopp skulle vida understiga dem, som av Stockholms stad uttagas av utom staden boende nämligen 13 kronor å halvskilt och 20 kronor å enskilt rum. Beträffande privatanstalterna (Sophiahemmet m. fl.) äro avgifterna än högre nämligen respektive 15 kronor och 25 kronor. Enligt direktionens mening bör emellertid en del av amorteringssumman åstadkommas på en annan väg. Det är mycket vanligt, att man upptager en viss avgift av patienter för en verkställd behandling, en operation, en röntgenbehandling och så vidare, eller för en genomgången förlossning. De privata anstalterna göra sig på så sätt betydande extra inkomster. Direktionen har funnit, att även med så små dylika avgifter, att dessa ej bliva för patienten betungande, till exempel 10 kronor för en operation eller en förlossning och 1 eller 2 kronor för en röntgenbehandling, skulle dock dessa avgifter med den angivna beläggningssiffran kunna beräknas till 3,500 eller 4,000 kronor per år. Ett sådant förfarande skulle således möjliggöra ett sänkande av det extra tillägget till dagavgiften.

Under sådana förhållanden och då sjukhusbehovet, såsom ovan redan betonas, är synnerligen stort, har direktionen ingen farhåga för att den icke skall kunna betala de årliga annuiteterna.

För att direktionen skall kunna erhålla lånet ifråga, måste emellertid givetvis ställas säkerhet och sådan kan direktionen icke erbjuda, då den nedlagt alla sina tillgångar — bortsett ifrån vissa för välgörande ändamål avsedda fonder — uti barnbördshusets byggnad, som står på statens mark.

Vid det förut berörda samtalet mellan barnbördshusets direktor och generaldirektör A. af Jochnick förmenade den sistnämnde, att lånet skulle utan lämnande av säkerhet kunna beviljas direktionen, om Kungl. Maj:t gav direktionen medgivande att upptaga detsamma. Detta torde icke kunna tolkas på annat sätt än

att ett sådant medgivande från Kungl. Maj:ts sida innebar, att statsverket iklädde sig garanti för direktionens amorteringsskyldigheter. Någon risk för statsverket skulle såsom av ovanstående torde framgå knappast kunna sägas vara för handen. Att direktionen icke skulle kunna hålla den nya avdelningens platser belagda på ovan angivet, mycket försiktigt beräknade sätt, lär icke vara att befara. Fördelarna för statsverket ligga i öppen dag; de sammanfalla med fördelarna för barnbördshuset, som visserligen tillkommit genom enskild offervillighet och utan kostnader för statsverket, men dock är att betrakta såsom en statsanstalt, nämligen såsom karolinska institutets obstetrisk-gynekologiska klinik.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer direktionen, att Kungl. Maj:t måtte medgiva direktionen att hos pensionsstyrelsen upptaga ett lån å högst 250,000 kronor för att med dessa medel vid barnbördshuset dels i överensstämmelse med i ärendet företedda, av arkitekten E. Stenhammar uppgjorda ritningar inrätta en ny sjukavdelning, avsedd för patienter, som icke vilja vårdas å allmän sal, och nya bostadsrum för barnbördshusets personal, dels ock utöka barnbördshusets värmecentral.

Vid skrivelsen äro fogade vederbörliga ritningar samt kostnads-sammandrag.

I ärendet har kanslern den 8 mars 1923 avgivit utlåtande och därvid tillstyrkt bifall till direktionens förslag.

Vidare har på grund av remiss byggnadsstyrelsen den 12 mars 1923 avgivit utlåtande i ärendet och därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot förslaget ur rent byggnadsteknisk synpunkt eller mot de beräknade kostnaderna. Byggnadsstyrelsen har emellertid starkt ifrågasatt lämpligheten av att påbygga barnbördshusets norra flygel med en våning. Då denna redan i sitt nuvarande skick mindre tilltalande anläggning enligt de underställda ritningarna skulle ytterligare förfulas, vilket med hänsyn till att anläggningen hade ett framträdande läge vid en infartsväg från norra Djurgårdens parkområde vore att beklaga, hade arkitekten Stenhammar på styrelsens anmodan utfört en handlingarna bilagd omarbetning av fasaden mot norr, vilken omarbetning styrelsen funne innebära en avsevärd förbättring. Med denna ändring av ritningsförslaget ansågo sig styrelsen icke böra avstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Fördelarna av den utav barnbördshusets direktion nu ifrågasatta anordningen äro för barnbördshuset uppenbara, och då dessa i förevarande fall sammanfalla med statens, anser jag mig böra lämna min

Departement-
schefen.

medverkan till ernående av den föreslagna, för sjukhuset gynnsamma lösningen av frågan.

Mot de i ärendet företedda ritningarna, sådana de te sig enligt arkitekten Stenhammars förut omförmälda ändringsförslag, torde någon erinran icke vara att från min sida framställa. Uppenbart är, att nu ifrågasatta tillbyggnadsarbeten böra utföras i samband med de arbeten, som under alla förhållanden skola innevarande år utföras å barnbördshuset. Härigenom minskas kostnaderna, och man undviker att genom upprepade byggnadsarbeten störa sjukvården vid anstalten.

Beträffande det föreslagna sättet för täckande av byggnadskostnaderna synes ej heller någon erinran vara att göra, utan torde, därest riksdagen medgiver, att de föreslagna tillbyggnadsarbetena få utföras i enlighet med företedda ritningar, tillstånd av Kungl. Maj:t böra lämnas direktionen att träffa anstalter för anläggningskostnadernas bestridande på det sätt som nu av direktionen föreslagits. De av direktionen gjorda beräkningarna med avseende å de årliga annuiteterna synas mig hava uppgjorts med nödig försiktighet.

Under åberopande av vad i ärendet anförts hemställer jag alltså, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att medgiva, dels att i överensstämmelse med i ärendet företedda, av arkitekten E. Stenhammar uppgjorda ritningar med däri sedermera vidtagen ändring må vid allmänna barnbördshuset i Stockholm inrättas en ny sjukavdelning, avsedd för patienter, som icke önska vårdas å allmän sal, samt nya bostadsrum för barnbördshusets personal, dels ock att barnbördshusets värmecentral må på angivet sätt utökas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall ävensom förordna, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.